

A FRO M SIMS

Cywilizacja europejska

Ćwiczenia

Prowadzący: **dr Wojciech Lewandowski**

E-mail: w.lewandowski@uw.edu.pl

Dyżur: **wtorek 13.15-14.45, sala 32, Nowy Świat 69**

Rok akademicki: **2016/2017**

Semestr letni: **30 h**

TERMINY SPOTKAŃ

Dni i godziny: **środy, godz. 15.00-16.30**

Miejsce: **sala: 49**

ECTS: **5** (wraz z wykładem)

Forma zaliczenia: **zal.**

ZASADY UZYSKANIA ZALICZENIA

- 1. Obecność (dopuszczalne są 2 nieobecności na zajęciach w semestrze; każda kolejna musi być zaliczona podczas dyżuru).**
- 2. W celu uzyskania zaliczenia niezbędna jest ponadto wysoka i wartościowa merytorycznie aktywność podczas zajęć.**

CELE

Celem przedmiotu jest prezentacja zjawisk kształtujących cywilizację europejską (zachodnią?). Dyskusji poddane zostaną takie problemy jak korzenie cywilizacji europejskiej, jej ewolucja oraz jej współczesna kondycja. Ponadto przedmiotem refleksji będzie problematyka tożsamości europejskiej, siły oddziaływania europejskie soft power oraz przyszłość europejskiego projektu integracyjnego w obliczu wzrostu tendencji nacjonalistycznych.

PROGRAM ZAJĘĆ

1. ZAJĘCIA WPROWADZAJĄCE

2. KULTURA I CYWILIZACJA – WPROWADZENIE

Zagadnienia:

1. Podstawowe pojęcia nauk o kulturze.
2. Kultura a cywilizacja
3. Kultura popularna a kultura masowa.
4. Społeczna rola kultury.
5. Cywilizacja europejska - cechy szczególne.

Literatura obowiązkowa:

- Braudel Fernand, *Gramatyka cywilizacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 37-69.
Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 7-12, 25-32.

Literatura uzupełniająca:

- Baker Charles, *Studia kulturowe. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2005, r. I i II.
Fiske John, *Zrozumieć kulturę popularną*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2010.
Krajewski Marek, *Kultury kultury popularnej*, Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań 2003.

3. TEORIE CYWILIZACJI

Zagadnienia:

1. Teoretyczne ramy rozważań nad naturą cywilizacji.
2. Wybrane koncepcje cywilizacji.
3. Koncepcja współwystępowania cywilizacji Benjamina R. Barbera (Dżihad kontra McŚwiat).
4. Zderzenie cywilizacji? - koncepcja cywilizacji Samuela P. Huntingtona.

Literatura podstawowa:

- Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 13-25.

Literatura uzupełniająca:

- Barber Benjamin R., *Dżihad kontra McŚwiat*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2005.
Huntington, Samuel P., *Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego*, Warszawskie Wydawnictwo Literackie MUZA SA, Warszawa 2006.
Kieniewicz Jan, *Wprowadzenie do historii cywilizacji Wschodu i Zachodu*, Wydawnictwo Akademickie Dialog, Warszawa 2003, s. 29-35.

4. CYWILIZACJA A GLOBALIZACJA

Zagadnienia:

1. Wymiary procesów globalizacji.
2. Globalizacja wzorców kulturowych - ku hegemonizacji dyskursu kulturowego.
3. Globalizacja a konflikt kulturowy.
4. Bezpieczeństwo kulturowe (wymiary i aspekty oraz uwarunkowania i zagrożenia).
5. Typy adaptacji do odmiennych wzorców kulturowych i cywilizacyjnych.

Literatura obowiązkowa:

Olchowski Jakub, *Kultura i zjawiska dezintegracji i konfliktu*, w: *Międzynarodowe stosunki kulturalne. Podręcznik akademicki*, red. Agata W. Ziętek, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 101-128.

Wnuk-Lipiński Edmund, *Europa wobec globalizacji*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 501-512.

Ziętek Agata W., *Globalizacja a kultura*, w: *Międzynarodowe stosunki kulturalne. Podręcznik akademicki*, red. Agata W. Ziętek, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 84-100.

Literatura uzupełniająca:

Bauman Zygmunt, *Globalizacja i co z tego dla ludzi wynika*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2006.

Oblicza procesów globalizacji, red. Marek Pietraś, Wydawnictwa Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2002.

5. EUROPA I JEJ GRANICE

Zagadnienia:

1. Europa - wspólnota geograficzna czy kulturowo-cywilizacyjne.
2. Definiowane granic cywilizacji europejskiej.
3. Pogranicza i peryferie Europy - zagrożenie czy inspiracja.
4. Europa jedno- czy wielokulturowa?

Literatura obowiązkowa:

Koźmiński Maciej, *Szkice do wykładu o granicach Europy i granicach europejskich*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 431-464.

Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 19-66.

Literatura uzupełniająca:

Kieniewicz Jan, *Pogranicza i peryferie. O granicach cywilizacji europejskiej*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 81-96.

Savidan Patrick, *Wielokulturowość*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2012.

Śliz Anna, Szczepański Marek M., *Wielokulturowość: perspektywa konfliktu czy szansa koegzystencji*, w: *Wielokulturowość: konflikt czy koegzystencja?*, red. Anna Śliz, Marek S. Szczepański, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2011, s. 13-47.

6. ANTYCZNE KORZENIE CYWILIZACJI EUROPEJSKIEJ

Zagadnienia:

1. Oblicza cywilizacji klasycznej - grecka filozofia, organizacja polityczna, literatura i sztuka.
2. Ekspansja kultury greckiej w okresie hellenistycznym.
3. Rzymskie fundamenty cywilizacji europejskiej.
4. Przemiany cywilizacji europejskiej w okresie wczesnego chrześcijaństwa.
5. Dziedzictwo starożytności we współczesnej cywilizacji europejskiej.

Literatura podstawowa:

Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 33-67.

Mazurkiewicz Piotr, *Chrześcijańskie korzenie Europy*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 43-64.

Literatura uzupełniająca:

Wipszycka Ewa, *Miejsce dorobku antyku w dziedzictwie kulturowym cywilizacji europejskiej*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 15-18.

Wipszycka Ewa, *Polis i imperium*, w: *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2010, s. 15-28.

7. ŚREDNIOWIECZNA EUROPA

Zagadnienia:

1. Zmierz Rzymu - przemiany cywilizacji europejskiej.
2. Chrześcijańskie średniowiecze a myśl antyczna.
3. Religia w średniowiecznej Europie.
4. Kultura średniowiecznej Europy.

Literatura obowiązkowa:

Braudel Fernand, *Gramatyka cywilizacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 333-342.

Gołembski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 68-93.

Modzelewski Karol, *Barbarzyńskie korzenie Europy*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 29-42.

Literatura uzupełniająca:

Baszkiewicz Jan, *Myśl polityczna wieków średnich*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1998.

Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 168-193.

Szykiewicz Sławoj, *Nomadzi w średniowiecznej Europie*, w: *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2010, s. 29-54.

8. EUROPA NOWOŻYTNA

Zagadnienia:

1. Humanizm: rewolucja religijna, intelektualna i kulturalna. Narodziny epoki nowożytnej.
2. Znaczenie reformacji dla cywilizacji europejskiej.
3. Oświeceniowe korzenie współczesnej cywilizacji europejskiej.
4. Przemiany polityczne w nowożytnej Europie.
5. Narodziny gospodarki kapitalistycznej.

Literatura obowiązkowa:

Baszkiewicz Jan, *Państwo i naród w Europie na przełomie XVIII i XIX wieku*, w: *Cywilizacja europejska. Wykłady i eseje*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2005, s. 237-246.

Gołębski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 94-127.

Literatura uzupełniająca:

Baszkiewicz Jan, *O niektórych filozoficznych i praktycznych dylematach Praw Człowieka*, w: idem, *Państwo. Rewolucja. Kultura Polityczna*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2009.

Braudel Fernand, *Gramatyka cywilizacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 343-409.

Chaunu Pierre, *Cywilizacja wieku oświecenia*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1989.

Delumeau Jean, *Cywilizacja odrodzenia*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1993.

Delumeau Jean, *Reformy chrześcijaństwa w XVI i XVII wieku. Narodziny i rozwój Reformy protestanckiej*, t. 1-2, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 1986.

Dobrowolski Paweł T., *Europa uporządkowana? Traktaty westfalskie 1648 roku*, w: *Cywilizacja europejska. Eseje i szkice z dziejów cywilizacji i dyplomacji*, red. Maciej Koźmiński, Wydawnictwo Instytutu Historii PAN, Warszawa 2010, s. 215-224.

Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 168-193.

9. WSPÓŁCZESNOŚĆ CYWILIZACJI EUROPEJSKIEJ

Zagadnienia:

1. Stan cywilizacji europejskiej na progu dwudziestego pierwszego wieku.
2. Postmodernizm - nowe oblicze cywilizacji europejskiej?
3. Dokąd zmierza współczesna Europa? Perspektywy cywilizacji europejskiej
4. Koniec europejskiej historii?

Literatura obowiązkowa:

Gołębski Franciszek, *Cywilizacja europejska*, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2012, s. 128-162.

Krawczyk Rafał, *Podstawy cywilizacji europejskiej*, Wyższa Szkoła Handlu i Prawa im. Ryszarda Łazarskiego, Warszawa 2006, s. 118-167.

Literatura uzupełniająca:

Bokszański Zbigniew, *Tożsamości zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, 236-278.

Braudel Fernand, *Gramatyka cywilizacji*, Oficyna Naukowa, Warszawa 2006, s. 419-442.

Debord Guy, *Spoleczeństwo spektaklu oraz Rozważania o społeczeństwie spektaklu*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 2006.

Jawłowska Aldona, *Drogi kontrkultury*, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1975.

10. ATRAKCYJNOŚĆ KULTUROWA EUROPY. ROLA *SOFT POWER*

Zagadnienia:

1. Determinanty pozycji kulturowej państwa.
2. *Soft power* i inne rodzaje siły w stosunkach międzynarodowych.
3. Kultura popularna jako źródło budowy pozytywnego wizerunku państwa.
4. Europejska *soft power* - źródła i ograniczenia.
5. Cywilizacyjna atrakcyjność projektu europejskiego

Lektura obowiązkowa:

Bojarczyk Bartosz, Olchowski Jakub, Ziętek Agata W., *Od dominacji kulturowej do soft power. Kultura w promocji państw*, w: *Międzynarodowe stosunki kulturalne. Podręcznik akademicki*, red. Agata W. Ziętek, Wydawnictwo Poltext, Warszawa 2010, s. 129-161.

Lewandowski Wojciech, *Soft Power jako narzędzie geopolityki. Znaczenie kultury popularnej*, w: *Polityka zagraniczna państw Europy Środkowej i Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku. Ujęcie geopolityczne*, red. Józef Tymanowski, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawa 2013, s. 59-69.

Literatura uzupełniająca:

Nye jr. Joseph S., *Soft Power. Jak osiągnąć sukces w polityce światowej*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2007.

Rotfeld Adam Daniel, *Europejski porządek. Od prawa siły do siły prawa*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 483-500.

11. TOŻSAMOŚĆ EUROPEJSKA

Zagadnienia:

1. Pojęcie i elementy składowe tożsamości.
2. Cechy konstytutywne tożsamości europejskiej.
3. Jedność w różnorodności? Europejska wizja wspólnoty ponadnarodowej.
4. Przyszłości tożsamości europejskiej w dobie narodowych partykularyzmów.

Literatura obowiązkowa:

- Bokszański Zbigniew, *Tożsamości zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 30-72.
- Gołębski Franciszek, *Tożsamość europejska (aspekty teoretyczne)*, w: *Tożsamość europejska*, red. Franciszek Gołębski, Instytut Nauk Politycznych. Zakład Instytucji Europejskich, Warszawa 2005, s. 13-67.

Lektura uzupełniająca:

- Bokszański Zbigniew, *Tożsamości zbiorowe*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 189-235.
- Łastawski Kazimierz, *Historyczne i współczesne cechy tożsamości europejskiej*, „Społeczeństwo i Polityka” 2004, nr 1, 206-237.
- Najder Zdzisław, *Opóźniona świadomość Europejczyków. Próba diagnozy*, w: *Cywilizacja europejska. Różnorodność i podziały*, red. Maciej Koźmiński, Universitas, Kraków 2014, s. 513-520.

12. KRYZYS AKSJOLOGICZNY WSPÓŁCZESNEJ EUROPY. KRES EUROPEJSKIEGO MARZENIA?

Zagadnienia:

1. Europejski vs amerykański sen.
2. Europejskie wartości - próba definicji.
3. Neoliberalizm źródłem kryzysu współczesnej Europy?
4. Prekariat - narodziny nowej klasy społecznej.
5. Solidaryzm społeczny i jego rola w przezwyciężeniu kryzysu aksjologicznego współczesnej Europy.

Literatura obowiązkowa:

- Lewandowski Wojciech, *Kryzys aksjologiczny w Unii Europejskiej*, w: *Kryzysy w procesie integracji europejskiej i sposoby ich przezwyciężania*, red. Konstanty Adam Wojtaszczyk, Jadwiga Nadolska, Ificyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2015, s. 53-66.
- Lewandowski Wojciech, *Kto jedzie na gapę? Napięcie aksjologiczne pomiędzy solidaryzmem a neoliberalizmem w Unii Europejskiej doby kryzysu*, „Przegląd Europejski” 2015, nr 2 (30), s. 58-69.
- Munck Ronaldo, *Neoliberalizm a polityka, oraz polityka neoliberalizmu*, w: *Neoliberalizm przez trybunałem. Wybór tekstów krytycznych*, red. Alfredo Saad-Filho, Deborah Johnston, Książka i Prasa, Warszawa 2009, s. 101-116.

Lektura uzupełniająca:

- FRA (European Agency for Fundamental Rights), *The European Union as a Community of Values: Safeguarding Fundamental Rights in Times of Crisis*, European Agency for Fundamental Rights, Luxembourg 2013.
- Gierycz Michał, *Elastyczna aksjologia Unii Europejskiej*, „Więź” 2012, nr 1 (639), s. 45-60.
- Neoliberalizm przez trybunałem. Wybór tekstów krytycznych*, red. Alfredo Saad-Filho, Deborah Johnston, Książka i Prasa, Warszawa 2009.

- Rifkin Jeremy, *Europejskie marzenie. Jak europejska wizja przyszłości zaćmiewa American Dream*, Wydawnictwo NADIR, Warszawa 2005.
- Standing Guy, *Prekariat. Nowa, niebezpieczna klasa*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2014.
- Wilk Janina, *Fundamentalne wartości Europy a aksjologia Unii Europejskiej*, w: *Elementy aksjologii Unii Europejskiej*, red. Leszek Gęsiak, Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna „Ignatianum”, Wydawnictwo WAM, Kraków 2009, s. 9-76.

13. BREXIT - POCZĄTEK KOŃCA?

Zagadnienia:

1. Specyfika brytyjskiego członkostwa w Unii Europejskiej.
2. Społeczne, polityczne i kulturowe uwarunkowania Brexitu. Brexit czy Exit?
3. Brexit jako symptom rozpadu więzi pomiędzy społeczeństwami Europy.
4. Potencjalne konsekwencje Brexitu dla przyszłości projektu integracyjnego.

Literatura

- Biskup Przemysław, *Zjednoczone Królestwo a integracja europejska*, w: *System polityczny Zjednoczonego Królestwa*, red. Przemysław Biskup, Małgorzata Kaczorowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2012, s. 313-324.
- Garapich Michał P., *Brexit – fakty, mity, liczby. Możliwe konsekwencje wystąpienia Wielkiej Brytanii z unii europejskiej. Analiza głównych osi debat publicznych*, Instytut Spraw Publicznych, Fundacja im. Friedricha Eberta, Warszawa 2016. (<http://www.feswar.org.pl/fes2009/e-books/Brexit.pdf>)
- Henderson Ailsa, Jeffery Charlie, Liñeira Robert, Scully Roger, Wincott Daniel, Wyn Jones Richard, *England, Englishness and Brexit*, „The Political Quarterly” 2016, Vol. 97, No. 2, April-June, s. 187-199.
- Tekin Funda, *Brexit or No Brexit? Political and Institutional Implications of an EU without the UK*, IAI Workin Paperes, 2016, No. 16/07, March.

14. ZALICZENIE

PROWADZĄCY

Adiunkt w Instytucie Europeistyki Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Współzałożyciel i sekretarz Grupy Badawczej Brytyjskich Studiów Społeczno-Politycznych *BRITANNIA*. Wykładowca w Ośrodku Studiów Amerykańskich UW. Prowadził audycję radiową „Art.Rockowy Świat”. Prowadzi bloga *Gitarą Rysowane* (gitararysowane.pl) poświęconego popkulturze z naciskiem na komiks i muzykę rockową.

Zainteresowania badawcze

- Kulturowe odczytania procesów społecznych i politycznych;
- Kultura brytyjska i amerykańska (szczególnie: komiks, rock progresywny, kontrkultura lat 60-tych, literatura grozy);
- Historia myśli politycznej: amerykański transcendentalizm, anarchizm; etyka a polityka;
- Relacje brytyjsko-amerykańskie (zwłaszcza w sferze kulturowej).

Wybrane publikacje

- SuperScots. Superheroes and Scottish Identity*, w: *Scottish Culture: Dialogue and Self-Expression*, red. Aniela Korzeniowska, Izabela Szymańska, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2016, s. 390-398.
- Nowy człowiek, zamaskowany niszczyciel. Wizja zagłady dystopijnego państwa w powieści graficznej «V jak Vendetta» Alana Moore'a i Davida Lloyd'a*, „Creatio Fantastica” 2015, No. 3 (50), s. 26-41.
- Kto jedzie na gapę? Napięcie aksjologiczne pomiędzy solidaryzmem a neoliberalizmem w Unii Europejskiej doby kryzysu*, „Przegląd Europejski” 2015, nr 2 (36), s. 58-69.
- Brytyjski komiks polityczny. Zarys problematyki*, „Przegląd Europejski” 2013, nr 4 (30), s. 108-119.
- Soft Power jako narzędzie geopolityki. Znaczenie kultury popularnej*, w: *Polityka zagraniczna państw Europy Środkowej i Wschodniej na przełomie XX i XXI wieku. Ujęcie geopolityczne*, red. Józef Tymanowski, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawa 2013, s. 59-69.
- Scotsmen versus Englishmen: Ancient Antagonisms as Depicted in a Comic Book*, w: *Facets of Scottish Identity*, red. Aniela Korzeniowska, Izabela Szymańska, Wydawnictwo Naukowe Semper, Warszawa 2013, s. 145-152.
- Kultura brytyjska*, w: *System polityczny Zjednoczonego Królestwa*, red. Przemysław Biskup, Małgorzata Kaczorowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2012, s. 109-129.
- Wolność i samotność. Myśl społeczno-polityczna amerykańskiego transcendentalizmu*, Wydawnictwo Wydziału Dziennikarstwa i Nauk Politycznych UW, Warszawa 2011.
- redakcja naukowa *Polityka brytyjska po wyborach parlamentarnych 2010. Analiza wybranych problemów*, wraz z Franciszkiem Gołembskim, Przemysławem Biskupem, Małgorzatą Kaczorowską, Oficyna Wydawnicza ASPRA- JR, Warszawa 2011.
- Pudel, mąż agentki i niedoszły zbawca Brytanii. Obraz Tony'ego Blaira w wybranych tekstach kultury popularnej*, w: *Era Blaira i Browna. Wybrane problemy polityczne rządów Partii Pracy w Zjednoczonym Królestwie 1997-2010*, red. Franciszek Gołembski, Przemysław Biskup, Małgorzata Kaczorowska, Oficyna Wydawnicza ASPRA-JR, Warszawa 2010, s. 67-79.
- Poleganie na sobie i obywatelskie nieposłuszeństwo jako formy odpowiedzialności w myśli politycznej amerykańskiego transcendentalizmu*, „Civitas Hominibus. Rocznik filozoficzno-polityczny” 2009, Vol. 1 (4), s. 17-30.
- The Dark Side of Walden*, „The Americanist. Warsaw Journal for the Study of United States” 2007/2008, Vol. XXIV: American Popular Culture as Import and Export, s. 117-132.